

Please write clearly in block capitals.

Centre number

Candidate number

Surname _____

Forename(s) _____

Candidate signature _____

I declare this is my own work.

A-level POLISH

Paper 1 Reading and Writing

Thursday 23 May 2024

Morning

Time allowed: 2 hours 30 minutes

Instructions

- You must **not** use a dictionary.
- Use black ink or black ball-point pen.
- Fill in the boxes at the top of this page.
- Answer **all** questions in Section A and **one** question in Section B.
- You must answer the questions in the spaces provided. Do not write outside the box around each page or on blank pages.
- If you need extra space for your answer(s), use the lined pages at the end of this book. Write the question number against your answer(s).
- Do all rough work in this book. Cross through any work you do not want to be marked.

Information

- The marks for questions are shown in brackets.
- The maximum mark for this paper is 85.
- You should note that the quality of your written language in both Polish and English will be taken into account when marks are awarded.
- In the summary question you should write no more than 90 words. You should write in full sentences, using your own words as far as possible.
- This paper is divided into two sections:

Section A	Reading and Translation	45 marks
Section B	Writing (Research Project)	40 marks

For Examiner's Use	
Question	Mark
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
TOTAL	

Advice

- You are advised to allocate your time as follows:

Reading and Translation	1 hour 15 minutes approximately
Writing (Research Project)	1 hour 15 minutes approximately

J U N 2 4 7 6 8 7 1 0 1

G/LM/Jun24/G4004/V6

7687/1

Section A**Reading and Translation**

Answer **all** questions in the spaces provided.

0	1
---	---

Allegro – zakupy łatwo i szybko

Przeczytaj fragment tekstu na temat popularnej platformy aukcyjnej, napisanego na podstawie artykułu z polskiego magazynu.

Polski Internet na przełomie milenium miał dwie podstawowe cechy: był zbyt drogi dla przeciętnego Kowalskiego i mocno się 'ślimaczył'. Twórcy platformy Allegro mieli jednak doskonałe wyczucie czasu, bo w kolejnych latach i Internet, i handel w sieci bardzo się rozwinęły. Dziś serwis ten to lider na polskim rynku e-handlu z około 20 milionami kupujących i 100 tysiącami sprzedających firm.

Sukces Allegro to nie przypadek. Platforma strzeliła w dziesiątkę, pomagając w sprzedaży małym przedsiębiorcom, którym byłoby trudniej wystartować na własną rękę i budując dystrybucję na terenach bez wielkich centrów handlowych czy sieciowych sklepów.

Pierwszym sprzedanym przedmiotem była kamera USB. Od tego czasu na wirtualne licytacje trafiło praktycznie wszystko, od produktów popularnych po unikalne i specjalistyczne.

Gdy pojawili się konkurenci, Allegro rozpoczęło promocję swoich aukcji. Efekt przerósł oczekiwania – liczba użytkowników platformy wzrosła trzydziestokrotnie. Jednakże czarne chmury pojawiły się, gdy do Polski wkroczył eBay. Amerykański gigant nie docenił polskiego konkurenta, nie tłumacząc opisów i nazw niektórych towarów na język polski. Internauci nie byli zachwyceni. Tymczasem Allegro oferowało przyjazny w obsłudze interfejs, z prostym systemem płatności oraz dbało o użytkowników, na przykład zapewniało ubezpieczenie za transakcje do 10 tys. zł. Pomógł też specyficzny polski rynek – Polacy do tej pory podchodzą z rezerwą do zakupów zagranicznych.

Odpowiedz na następujące pytania.

0 1 . 1

W jakich warunkach powstała platforma aukcyjna Allegro?

[2 marks]

0 1 . 2

Jakie decyzje twórców wpłynęły na szybki sukces platformy?

[3 marks]

0 1 . 3

W jaki sposób firma poradziła sobie z konkurencją?

[3 marks]

8

Turn over ►

0 2

Szklane domy

Przeczytaj poniższy tekst, napisany na podstawie fragmentu powieści Stefana Żeromskiego „Przedwiośnie”.

Cezary mówił po polsku słabo, ale chętnie, żeby ojcu sprawić przyjemność. Niejednokrotnie w trakcie rozmów młody Cezary pytał chorego ojca, co z nimi będzie?

– Wrócimy do Polski – odpowiadał ojciec.

– Po co?

– Po prostu posłuchaj. Pewien pan Baryka – nasz imiennik – produkuje szkło na belki. W swojej fabryce, wykorzystując siłę wiatrów, które wieją tam niemal stale, topi piasek. Z masy płynnej robi gotowe belki i odlewa je według danego architektonicznego planu na dom. Cały taki szklany parterowy dom, ze ścianami, składa się w pół dnia. Łatwa robota. I dobrze płatna. W domach tego typu nie ma pieców. Gorąca woda w zimie płynie dokoła ścian, obiegając każdy pokój. Wyobraź no sobie! W środku jakaś szczęśliwa kobita zmywa podłogę, ściany – ale wilgoci nie ma tam ani trochę, bo nie ma co gnić. Wokół naczynia, sprzęty, meble – wszystko piękne i szklane.

– Coś takiego! Oszaleć można!

– Oszaleć, ale z zachwytem. Dzisiaj są takich domów setki.

– I tyś to widział tam, tato? Takie wsie?

– Pewnie! Całe okolice, powiaty, województwa! Bo to popularne, skoro się ludzie dowiedzieli, każdy chce taki mieć. Szklane domy są tanie, sam materiał i transport.

– Marzenia! Marzenia, tato!

Cezary rozmyślał o tej rozmowie patrząc przez okna pociągu. Nagle zauważył poruszenie, ktoś krzyczał: granica, polska granica! Podróżował sam. On może jeden w tym tłumie nikogo nie witał, a wszystko żegnał i zostawiał za sobą. Oficer na granicy obejrzał jego polski dokument i przybił pieczęć. Cezary Baryka wszedł do Polski, kraju swoich rodziców. Tłum ludzki kierował się w stronę miasteczka, Cezary szedł również. Po braku powietrza w zatłoczonym pociągu oddychał teraz pełną piersią. Wyciągał do góry ręce, do ziemi nieznanej, jakby wolność swoją obejmował w posiadanie. Mijał ohydne budynki, poobdzierane i pourywane rynny, dziurawe dachy, spleśniałe ściany. Cezary patrzył z niedowierzaniem na ulice pełne błota, na domy rozmaitej wysokości. „Szklane domy? – rozmyślał Baryka. – Gdzie są te szklane domy, o których opowiadał mi ojciec?”

0 3

Józef Rotblat

Przeczytaj poniższy tekst o polskim fizyku – Józefie Rotblacie. Artykuł pochodzi z jednego z polskich magazynów dla młodzieży.

Niektórych polskich noblistów nie trzeba nikomu przedstawiać. Jednak czy wiesz, kim był Józef Rotblat?

Józef Rotblat urodził się w 1908 roku w Warszawie, a zmarł w Londynie w wieku 96 lat. Z wykształcenia był fizykiem jądrowym, swoją działalność naukową poświęcił badaniom praktycznego zastosowania promieniowania jądrowego w radiobiologii i medycynie.

Młody Rotblat studiował na Uniwersytecie Warszawskim, pracował w Instytucie Radowym, a w 1938 roku obronił doktorat. Przepustką do „wielkiego świata” i początkiem emigracji Rotblata był wyjazd w 1939 roku na stypendium do Liverpoolu. Uczynił to tuż przed wybuchem II Wojny Światowej. W Wielkiej Brytanii podjął pracę u boku Jamesa Chadwicka – słynnego fizyka jądrowego, odkrywcy neutronu.

Rotblata zaproszono do pracy w słynnym amerykańskim „Projekcie Manhattan”. Po upływie kilku miesięcy zdecydował się on jednak na opuszczenie tajnego kompleksu na pustyni Los Alamos. Dlaczego? Istnieje na ten temat kilka teorii. Rotblat powrócił do Wielkiej Brytanii, by pracować w Londynie w szpitalu św. Bartłomieja. Kontynuował swoje przedwojenne prace nad zastosowaniem odkryć fizyki jądrowej w medycynie. Dowiedział się także, że jego żona, która z powodu choroby musiała zostać w Polsce w 1939 roku, zmarła w getcie w Warszawie. W 1957 roku wraz z Bertrendem Russellem, filozofem brytyjskim, zorganizował pierwszą Konferencję w Sprawach Nauki i Świata. Konferencja ta dała początek międzynarodowemu ruchowi pacyfistycznemu Pugwash. Działalność Pugwash koncentrowała się wokół zaprzestania produkcji i testowania bomb jądrowych i wodorowych. Szerzej jednak patrząc ruch ten miał i ma za cel uświadomienie naukowcom i politykom, że nauka powinna służyć pokojowym celom. W 1995 roku działalność Rotblata i założonej przez niego organizacji uhonorowana została Pokojową Nagrodą Nobla.

Dziwi mała wiedza o tym uczonym w jego rodzinnym kraju – Rotblat do końca życia świetnie mówił po polsku i podkreślał, że jest Polakiem. Protestował nawet przeciwko pisaniu jego imienia jako „Joseph”.

Na podstawie artykułu wpisz w kratkę:

P – prawda

F – fałsz

N – nie wiadomo.

0 3 . 1

Józef Rotblat pochodził z rodziny polskich naukowców.

[1 mark]

0 3 . 2

Był absolwentem fizyki na Uniwersytecie Wrocławskim.

[1 mark]

0 3 . 3

Pozycja asystenta J. Chadwicka była marzeniem Rotblata.

[1 mark]

0 3 . 4

Żona Rotblata nie chciała wyjeżdżać z mężem
w przededniu wybuchu wojny.

[1 mark]

0 3 . 5

Usunięcie go z „Projektu Manhattan” było dla Rotblata
wielkim ciosem.

[1 mark]

0 3 . 6

Józef Rotblat był współtwórcą pokojowej organizacji
Pugwash.

[1 mark]

0 3 . 7

Wkrótce po otrzymaniu nagrody Nobla, organizacja
Pugwash przestała istnieć.

[1 mark]

0 3 . 8

Wiedza o Rotblacie nie jest w Polsce powszechna.

[1 mark]

8

Turn over for the next question**Turn over ►**

0 4

Dziwny przypadek polskiej edukacji

Przeczytaj poniższy tekst o polskiej edukacji, a następnie odpowiedz na zamieszczone pod tekstem pytania. Artykuł pochodzi z polskiej strony internetowej.

Wyniki Polski dotyczące edukacji nastolatków są godne uwagi. W światowych rankingach jesteśmy w czołówce pod względem czytania oraz w drugiej dziesiątce pod względem nauk ścisłych.

Polskie licea kładą nacisk na uczenie się na pamięć, a nie na zdobywanie wiedzy poprzez analizę lub testowanie hipotez. Kiedy mózg jest młody, wchłania fakty. Polski system nie zawodzi mniej uzdolnionych. „Zapamiętać, zdać, zapomnieć” to stare hasło z polskich szkół. Pomimo niskich budżetów, szkoły świetnie sobie radzą. Ważna jest postawa rodziców. Bez względu na to, z jakiej klasy społecznej się pochodzi, w Polsce istnieje uznanie dla nauki. Bogaci i biedni, mieszkający w miastach i na wsi, wszyscy doceniają znaczenie różnych kwalifikacji.

Wszystko układa się dobrze do momentu, gdy uczeń zda maturę i pójdzie na studia. Tutaj często wciąż obowiązują zasady: „Ucz się na pamięć i powtarzaj. W żadnym wypadku nie podważaj autorytetu profesorów, zadając im trudne pytania”. Tak więc, chociaż Polska znajduje się w pierwszej dziesiątce, jeśli chodzi o osiągnięcia edukacyjne 15-latków, to w globalnych rankingach uniwersyteckich pojawia się najwyżej raz czy dwa. Najzdolniejsi polscy maturzyści chętnie wyjeżdżają na studia za granicę. Niewielu z nich wraca do Polski. Tylko 3% Polaków, którzy dostali się do Oksfordu lub Cambridge, wraca. Talenty stracone na zawsze?

Odpowiedz na następujące pytania.

0 4 . 1

Jakie metody nauki są stosowane w polskich szkołach średnich?

[3 marks]

0 4 . 2 Jaki stosunek do nauki mają Polacy?

[2 marks]

0 4 . 3 Co, według autora tekstu, jest problemem polskiego szkolnictwa wyższego?

[2 marks]

7

Turn over for the next question

Turn over ►

There are no questions printed on this page

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

Section B**Writing (Research Project)**

Answer the question on the research topic you have studied. You must answer on **one** research topic only.

Either

0 6 **Poland during the Communist era**

or

0 7 **Racism in Poland**

or

0 8 **Tourism in Poland**

or

0 9 **The resistance movement in Poland during World War II**

For each research topic there is a reading passage and an essay title.

Using the information from the reading passage and linking this information to your own research, write an essay in **Polish** of approximately **300 words**.

The marks are allocated as follows:

10 marks for comprehension of the reading passage

10 marks for quality of language

20 marks for cultural knowledge.

Total: 40 marks

Turn over for Question 6

Turn over ►

0 6

Poland during the Communist era**Okrągły Stół – zwycięstwo czy kapitulacja?**

Przeczytaj tekst napisany na podstawie artykułu, opublikowanego na stronie internetowej polskiego magazynu historycznego.

Droga do Okrągłego Stołu była długa i skomplikowana. Gdy w grudniu 1981 roku ogłoszono stan wojenny, nikt nie spodziewał się, że z końcem dekady opozycja i przedstawiciele rządu zasiądą do wspólnych rozmów. W 1983 roku polska gospodarka w końcu odnotowała wzrost, jednak nastroje w społeczeństwie zaczęły się pogarszać. Po serii wiosennych strajków władza zrozumiała, że to dopiero początek kolejnych manifestacji.

Po wygaśnięciu protestów rząd zdecydował się za pośrednictwem Kościoła przedstawić opozycji swój plan działania. Sekretarz KC PZPR Stanisław Ciosek opowiadał się za pluralizmem politycznym w Polsce, jednoznacznie przeciwstawiając się istnieniu wielu oddzielnych związków zawodowych. Według niego Solidarność powinna być połączona z podobnymi organizacjami. Proponował ograniczony udział opozycji we władzy, ale tylko za cenę rezygnacji z prób przywrócenia zdelegalizowanej Solidarności.

Po kolejnej fali strajków w sierpniu 1988 roku, gdzie głównym postulatem było zalegalizowanie NSZZ Solidarność, władza nie zdecydowała się na użycie siły. Zamiast tego postanowiła dopuścić do głosu opozycję. Główną rolę odegrali tutaj Bronisław Geremek i Andrzej Stelmachowski, którzy wystąpili z propozycją podjęcia rozmów przy okrągłym stole. W ten sposób nawiązali oni do projektu wcześniej ogłoszonego przez Wojciecha Jaruzelskiego.

Pierwsze posiedzenie miało odbyć się 17 października 1988 roku. Zostało jednak przesunięte na 28 października, a następnie ponownie odroczone. Pretekstem była zgłoszona przez Wałęsę lista uczestników – odrzucono osoby Adama Michnika i Jacka Kuronia. Władza nie zamierzała jednak rezygnować z samego pomysłu wspólnych obrad, a jedynie odsuwać to wydarzenie w czasie. Liczono bowiem, że nowy premier przeprowadzi oczekiwane reformy polityczne, co postawi stronę rządową w silniejszej pozycji podczas negocjacji. Generał Jaruzelski liczył również, że uda się doprowadzić do rozmów bez legalizacji Solidarności. Jak się później okazało, była to nierealistyczna nadzieja.

0 7

Racism in Poland

Widzę, wiem i reaguję

Przeczytaj poniższy tekst na temat sposobów walki z rasizmem w Polsce. Tekst pochodzi ze strony internetowej jednego z polskich tygodników.

Albert Einstein powiedział kiedyś, że „żyjemy w smutnej epoce, w której łatwiej jest rozbić atom niż uprzedzenie”. Choć powyższy cytat pochodzi z I połowy XX wieku, to niestety nie traci na aktualności. Postawy różnicujące i dyskryminujące ludzi ze względu na ich pochodzenie etniczne czy narodowe mają się równie dobrze jak w czasach Einsteina. Z drugiej strony jesteśmy ich bardziej świadomi i za pomocą wielu inicjatyw i wydarzeń staramy się rozbijać stereotypy i uprzedzenia.

Przykładem jest, ustanowiony w 1966 roku, Międzynarodowy Dzień Walki z Dyskryminacją Rasową. Głównym celem święta jest przeciwdziałanie wszelkim aktom dyskryminacji, ksenofobii i rasizmu na całym świecie. Coroczne obchody odbywają się pod wybranym hasłem nawiązującym do walki z segregacją rasową. Na przykład „Walka z rasizmem w życiu codziennym”, „Rola liderów w zwalczaniu rasizmu i dyskryminacji rasowej”. W Polsce, w tym dniu odbywają się wydarzenia, happeningi oraz spotkania poruszające temat ksenofobii, rasizmu i innych przejawów dyskryminacji

„Walka z antysemityzmem, ksenofobią i rasizmem dziś” to przykład innej inicjatywy. Program jest współorganizowany przez norweskie Europejskie Centrum Wergeland oraz Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Uczestnicy – młodzi Polacy i Norwegowie – biorą udział w warsztatach tematycznych, rozmawiają o swojej tożsamości społecznej, próbują odpowiedzieć sobie na pytanie: „Kim jestem?” i „Do jakiej grupy społecznej należę?”. Młodzi ludzie zastanawiają się, co ich łączy, a co dzieli. Omawiają zagadnienie dotyczące szeroko rozumianej mowy nienawiści oraz zjawiska polaryzacji. Niektóre zajęcia wzbudzają dużo emocji. Jednak jest to potrzebne dla rozbudzania świadomości. Propaganda, clickbait, fake news, pseudonauka – to tylko niektóre z pojęć, które poznają. Uczestnicy programu przygotowują później podobne działania w swoich społecznościach lokalnych.

0 8

Tourism in Poland**Turystyka i środowisko**

Przeczytaj poniższy tekst o wpływie turystyki na środowisko. Artykuł pochodzi ze strony internetowej jednej z organizacji pozarządowych.

O możliwościach spędzenia wolnego czasu w województwie małopolskim nie trzeba pisać, bo wiedzą o nich turyści z całego świata. To jeden z najczęściej odwiedzanych przez turystów regionów Polski. Posiada on wyjątkowe w skali kraju i Europy zabytki oraz warunki przyrodnicze. Na tych terenach znajduje się najwięcej obiektów przyrody chronionej w Polsce, samych parków narodowych jest tu 6, a krajobrazowych 11. Do tego dochodzą obszary chronionego krajobrazu oraz liczne rezerваты. Wiele obiektów jest wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Warto też dodać, że województwo posiada wiele miejscowości uzdrowiskowych.

O atrakcyjności województwa decyduje ciekawa rzeźba terenu, dobre warunki klimatyczne, hydrologiczne i glebowe. Intensywny rozwój kultury polskiej na tych terenach zawdzięczamy właśnie tej różnorodności i wyjątkowości warunków naturalnych zwanej bioróżnorodnością. Bogactwo przyrodnicze i kulturowe Małopolski przyczyniło się do intensywnego rozwoju turystyki. Wpływa ona na wysoki standard życia mieszkańców. Warto się jednak zastanowić, czy tak duże natężenie turystyki nie działa negatywnie na przyrodę regionu.

Wielu specjalistów z niepokojem śledzi rozwój Małopolski. Presja turystyczno-sportowo-rekreacyjna stanowi obecnie największe zagrożenie regionu. Szczególnie niebezpieczna jest obserwowana rozbudowa infrastruktury Tatr. Taki kierunek rozwoju raczej nie jest korzystny. Ponieważ zasoby przyrodnicze są ograniczone, trzeba więc używać ich w sposób zrównoważony – tak, aby przyszłe pokolenia mogły poznać bogactwo tego regionu i także z niego korzystać. Dlatego przy planowaniu należy brać pod uwagę jaki wpływ na przyrodę będzie miało nasze działanie. Ile możemy stracić, a ile tak naprawdę zyskać. Trzeba się dobrze zastanowić, czy budowa następnego wyciągu narciarskiego faktycznie przyniesie korzyści długofalowe, a nie zniszczy bezpowrotnie tego, co najcenniejsze. Czy nie jest rozsądnym rozwiązaniem ograniczanie ruchu turystycznego w miejscach, gdzie zagraża on przyrodzie?

0 9

The resistance movement in Poland during World War II**„Góral” – 100 mln złotych w 3 minuty**

Przeczytaj poniższy fragment artykułu opublikowanego na jednym z portali o tematyce historycznej.

Akcja „Góral” z 12 sierpnia 1943 roku przez wielu historyków uznawana jest za jedną z najważniejszych akcji przeprowadzonych przez Polskie Państwo Podziemne, choć pozostaje mniej słynna niż akcja pod Arsenalem czy zamach na Franza Kutscherę. W akcji Armia Krajowa zdobyła 105 milionów złotych, co jest równe dzisiejszemu milionowi dolarów. Polskie Państwo Podziemne zmagало się z ciągłym brakiem pieniędzy. Gotówka z Londynu nie zawsze docierała, czasem przechwytywali ją Niemcy. W Polsce zaś potrzebne były pieniądze na działalność zbrojną, zakup broni, amunicji. Narodził się pomysł ataku na furgon bankowy. Przygotowania do akcji trwały od wiosny 1942 roku. Nazwa pochodziła od banknotu 500 złotowego z wizerunkiem górala na przedniej stronie.

Realizację zadania powierzono Oddziałowi Specjalnemu AK – „Osa”. Kluczem do sukcesu było poznanie trasy przejazdu ciężarówki z pieniędzmi. Niemcy doskonale zdawali sobie sprawę z zagrożenia. Trasa przejazdu była za każdym razem objęta tajemnicą. Komórka AK odpowiedzialna za akcję namówiła do współpracy dwóch pracowników banku. Pierwsza próba akcji zakończyła się falstartem, gdyż odcięcie połączenia telefonicznego pomiędzy gestapo i policją wzbudziło podejrzenia.

W drugiej próbie akcji AK-owcy zrezygnowali z przecinania kabli. 11 sierpnia 1943 roku otrzymali meldunek od jednego z pracowników, który brzmiał: „ciocia wyjechała”. Żołnierze AK ukryli się w ciężarówce, która zablokowała przejazd ulicą. Otoczeni Niemcy nie mieli szans. Cała akcja trwała mniej niż 3 minuty. Niemcy byli wściekli. W całym mieście rozwieszono plakaty z obietnicą wysokiej nagrody (milion złotych za wskazanie sprawców, 5 milionów za pomoc w odzyskaniu pieniędzy). AK dodało dopisek: „10 milionów każdemu, kto wskaże następny taki transport”. Niemcy nie mieli pewności, czy za atakiem stoi AK, czy może po prostu byli to zwykli złodzieje – dlatego ostatecznie wstrzymali się od represji na cywilach.

There are no questions printed on this page

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

